

Sexuální násilí

Otázky a odpovědi

Otázky byly vytvořeny v rámci projektu stop-znásilnění: Program ochrany práv obětí znásilnění.

Byl/a jsem znásilněn/a, co mám dělat?

Vyhledejte pro Vás důvěryhodnou osobu, s níž můžete události sdílet. Buďte na pro Vás bezpečném místě. Zajistěte důkazy. Poradte se s odborníky (telefonicky, osobně, emailem). Vyhledejte lékařskou pomoc a policejní pomoc. (podrobněji viz jinde)

Mám strach se obrátit na policii nebo někomu jinému říkat co se stalo, ale asi bych to nechtěl/a nechat být. Co bych měl/a udělat?

Znásilnění je velmi zraňující a bolestná zkušenost. Člověk zpravidla prožívá intenzivní strach o život a ponížení. Objevují se pocity vzteku, bezmoci, viny a studu. Není jednoduché se s tímto zážitkem vyrovnat a je tedy pochopitelné objeví-li se i obava, jak to, co se stalo, bude vnímat, a jak s tím bude zacházet okolí. Je vhodné zvážit, zda je konkrétně pro Vás příjemné mít u sebe někoho, kdo Vás při řešení dané situace podpoří minimálně jako tichý doprovod. Bývá důležité, aby člověk v tíživých situacích nebyl sám. Pracovníci policie a lékařských zařízení mají postupy dané zákonem, podle kterých se musí řídit. Prochází školeními, které je vedou k vytvoření bezpečného a důvěryhodného prostředí výslechu. Schopnost či dovednost vnímavého přístupu pracovníků těchto zařízení ke zkušenosti násilí je ale různá a záleží tedy na konkrétním pracovníkovi, který s Vámi bude jednat, jak bude citlivý (v rámci úkonů, které musí provést). Proto bývá užitečné mít někoho, o koho se můžete opřít budete-li potřebovat – může to být fyzicky přítomná osoba, nebo někdo na telefonu (kamarád-ka, rodina, linka důvěry, pracovník poradenského zařízení, kterého znáte apod.). Prvotní stud z vyličení událostí můžete vyřešit také tak, že trestní oznámení podáte písemně (s uvedením kontaktu na Vás). Policie v takovém případě s Vámi záznam o podání trestního oznámení sepíše dodatečně.

Když znásilnění oznámím na policii, co se bude dít? Co vše musím podstoupit?

? V případně důvodného podezření policie započne činit úkony v trestním řízení, což spočívá zejména v zajištění listinných důkazů, výslechu osob, kterých se tato skutečnost dotýká, lékařských zpráv a soudně znaleckých posudků zpráv, ohledání místa činu apod. Pro Vás to znamená to, že budete vyslechnut/a a ošetřena lékařem. Jestliže se prvně obrátíte na policii, pak policie požádá lékaře o Vaše vyšetření (za účelem zajištění stop a následků trestného činu) a ošetření. V případě tohoto postupu je potřeba počítat s tím, že Vám ze zákona vzniká

povinnost se lékařskému vyšetření podrobit. Jestliže se nejprve obrátíte na lékaře, pak tento lékař na Vaši žádost sepíše zprávu, kterou s písemným souhlasem postoupí policii.

Co obnáší podání vysvětlení na policii? Může tam být někdo se mnou?

U podání vysvětlení s Vámi jako s poškozenou osobou může být Váš advokát. Jestliže na policii přijdete s kamarádkou či kamarádem, kteří nebudou mít uvedený statut (advokát), tak s Vámi přímo u podání vysvětlení být nemohou. U podání vysvětlení se policie bude zabývat otázkami: kde a kdy byl čin spáchán, co a jak se stalo, zda tam byli svědkové, zda je pro Vás pachatel známý či neznámý, budou se doptávat po možných důkazech pod. Kladené otázky mohou být samy o sobě nepříjemné, jelikož budou vyžadovat podrobné rozvzpomenutí se na celý čin. Ovšem sdělené informace jsou důležité pro další vyšetřování.

Komu budu podávat vysvětlení (na policii)?

Policie dle svých možností vyhoví požadavku po pohlaví a věku policisty. Je důležité sdělit, jaké jsou Vaše potřeby. Podání vysvětlení se bude týkat velmi citlivých témat, je tedy důležité, abyste měl/a zajištěna pro sebe co nejpříznivější podmínky. Bohužel se může stát, že na daném pracovišti nebudou mít dostatečné personální kapacity a Vašemu přání nebudou moci vyhovět.

Mohu znásilnění oznámit i jinde než na policii (např. pachatel má pracovní či jiný vztah k policii)?

Trestní oznámení se zpravidla podává na místně příslušném oddělení policie ČR, případně na lince tísňového volání 158. Pokud si nejste jist/a, zda se na policii můžete obrátit, je možné vyhledat a trestní oznámení podat na místně příslušném státním zastupitelství anebo na oddělení kriminální policie a vyšetřování. Místní příslušnost se určuje podle místa, kde došlo ke spáchání trestného činu. Nic méně trestní oznámení lze podat i na jiných než místně příslušných odděleních (např. trestný čin se stane v Brně a trestní oznámení podáte v Břeclavi), je věcí dané instituce tyto údaje předat na příslušné pracoviště.

Musím podat trestní oznámení na policii osobně?

Oznámení o spáchání trestného činu lze provést ústně tzn. osobně a telefonicky nebo písemně tzn. emailem a poštou. Policie dle způsobu podání trestního oznámení s oznamovatelem dodatečně sepíše záznam o podání trestního oznámení. O vyrozumění o učiněných opatřeních musíte požádat! Pokud tak neučiníte, nebudete policií o postupu informován/a. Oznámení lze učinit i anonymně v takovém případě Vás policie nebude moci kontaktovat.

Nevím, jestli se chci na policii obrátit hned, mohu později?

Z hlediska zajištění důkazů proti pachateli je vhodnější vyhledat pomoc policie a lékaře co nejdříve po napadení. Ovšem někdy může nastat situace, kdy si člověk není jistý, zda chce znásilnění řešit cestou trestního řízení. Z různých důvodů se můžete rozhodovat hodiny a někdy i dny a týdny. V takovém případě je důležité co nejdříve po útoku vyhledat alespoň

lékařskou- gynekologickou pomoc; tzn. sdělit, co se stalo, nechat se ošetřit a zajistit důkazy. Lékař-gynekolog by měl zjistit stav zranění prohlídkou celého těla, měl by popsat zranění a ošetřit je, měl by provést odběr biologického materiálu a zjistit za jakých okolností k napadení došlo a jak proběhlo. Měl by Vás také informovat o možnostech postkoitální antikoncepce a možných rizicích spojených se sexuálním napadením.

Vím, že na policii jít nechci, je v tom problém?

Pokud víte, že policii nebudete kontaktovat, absolvujte alespoň lékařské vyšetření se sdělením, co se stalo a kdo Vás znásilnil (víte-li to). Samozřejmě nemusíte udávat ani tyto informace, ale v zásadě platí, že lékařská zpráva má určitou důkazní hodnotu. Tento důkaz nemusíte nikdy použít. Ovšem pro případ opakovaného činu stejnou osobou a nebo změně Vašeho rozhodnutí může jít o důležitý dokument.

Kdy je vhodné jít k lékaři?

Z hlediska zajištění důkazů je třeba provést vyšetření lékařem co nejdříve po napadení! Je důležité, abyste se po napadení pokud možno nepřevlékala/a, nekoupala či sprchovala, nečistila zuby apod. Jakékoli oddálení kvalifikovaného vyšetření lékařem vede k určité ztrátě údajů sloužících k posouzení trestného činu a identifikace pachatele (jedná se např. o sperma, vlasy, chlupy, kůže, alkohol, drog apod.). Samozřejmě samotné oddálení vyšetření neznamená, že nemá již smysl jej absolvovat! Stále je důležité provést ošetření zranění a zjistit zda nejsou nějaké dlouhodobější fyzické a psychické následky sexuálně motivovaného útoku. Jestliže nechcete či nemůžete jít k lékaři hned, zajistíte důkazy alespoň tak jak je to možné (oblečení, spodní prádlo, pořídíte fotografie apod.). Důkazy je vhodné dát do igelitového pytle a ten zavázat.

Vyhledám-li pomoc lékaře, oznámí to na policii?

Lékařské ošetření není podmíněno podáním trestního oznámení – pokud jste starší 18 let. Jestliže jste nezletilá/ý, pak je lékař povinen znásilnění oznámit na policii.

Byla jsem znásilněna/ěn a nechce se mi to řešit, ale mám strach z nechtěného těhotenství a různých nemocí (AIDS, žloutenka...). Co můžu dělat?

I v případě, že jste rozhodnut/a nevyužít pomoci policie, je vhodné vyhledat lékařskou a gynekologickou pomoc. Příslušný lékař Vás prohlédne, ošetří a informuje o výsledcích a dalších nutných krocích. Pro případ nechtěného těhotenství Vás bude informovat o „pohotovostní“ postkoitální antikoncepci, která spolehlivě působí do 72 po nechráněném styku.

Opakovaně/jednorázově jsem se stala obětí znásilnění ze strany blízkého člověka (např. i manžela), lze to řešit?

Znásilnění ze strany blízkého člověka není bohužel tak ojedinělý jev jak by se zdálo. Z hlediska trestního práva, se jedná o stejnou závažnost, jako by Vás znásilnil cizí člověk. Vynucený a nedobrovolný sex je násilným aktem i v manželství! I zde samozřejmě platí vyhledat lékařskou / policejní pomoc a sdělit co se stalo.

Když mě znásilnil, byla jsem pod vlivem alkoholu, budou mi věřit, mám to vůbec řešit?

Užití alkoholu může mít vliv na to, co a jak přesně si z napadení pamatujete, ale neznamená to, že se čin nestal! Tudiž shledá-li policie důvodné podezření, začne činit příslušné úkony. Je důležité si uvědomit, že vyšetřování trestného činu nespočívá jen na vysvětlení poškozeného – policie ohledá místo činu, zajistí si lékařské vyšetření, dohledá případné svědky, požádá o soudně znalecké posudky se zaměřením na svědeckou způsobilost apod.

Občanské sdružení Elektra
Pomoc obětem sexuálního násilí
v dětství a znásilněným ženám
Chomutovická 2, Praha 11
Tel.: 272 911 110, 603 812 361
E-mail: poradna@centrumelektra.cz
Web: www.centrumelektra.cz

Persefona

Telefonní linka pomoci
737 834 345
po-pá 9:00 - 17:00

545 245 996
po-pá 9:00 - 17:00

E-mailové poradenství
domacinasili@persefona.cz
poradna@persefona.cz